

VIKERKAAR

8. MAI

1925

IV AASTAKÄIK

R. LIPSCHÜTZ-VOGEL

JUUSTUKEETMINE HELVEETSIAS

III ÜLERIIKLINE EESTI SKOUTIDE KONGRESS.

(Lõpp.)

Skoudid ja teised noorsoo organisatsioonid.

Seda küsimust käsitas üliõp. Kasak, tutvustades skoute seisukohtadega, milledele on pahatühti asunud teised noorsoo organisatsioonid skoutluse suhtes, nagu: skoutlus on pahe meie noorsoo liikumises, skoutluses ei saa noored kiüllalt vabalt talitada, kuna ta vanemate isikute järelvalve all töötab j. t., mille lõpptulemuseks on ikka olnud, et skoutluse väljasuremisele tuleb kaasa mõjuda. Need olid endistel aastatel. Niiid on juba paljud otsused muutunud, kuid päris normaalne pole see vahetud veel mitte. Seltskonna, riigi ja koolitegelaste seas on aga suur poolehoid skoutluse vastu maad võtnud. Referent esitas järgmise resolutsiooni: Kongress tunnustab tarvilikuks Eesti skoutidel kinni pidada senistest põhimõtetest mõõdund tegevusel. Need on: Skoudid tahavad sõprust ning solidaarsust teiste organisatsioonide suhtes pidada ning selles silhis töötada, teades, et ühine töö annab maksimaalsed tagajärgi meie kalli kodumaa noorte liikumises, tõstes nende paremaid inimlikke väärtusi.

Skoutlised pidustustused välismail.

Kongressi esimese päeva lõpul refereeris seda küsimust skm. Paalman. Referent ise on paljudest väljamaa pidustustest osa võtnud ja võis selle põhjal õige kujuka ja elava pildi meie skoutidele anda skoutluse tegevuse mitmekesisusest.

Kuna see kongress oli määratud ka eeltöök ja pinna valmistamiseks suuremale skoutide pidustusele tuleval suvel, siis ei jatkunud üks ametlikust nõupidamisest. Samal õhtul tutvustas veel skm. Paalman skoute välismaade pidustustega pikemalt, selgitades neid linal piltide abil. Eriti huvitavad olid viimase üleilmilise skoutide kogumise — Daanis 1924. a. ärapeetud jamboree — ülevõtted. Jamboree on võõrakeelne sõna ja tähendab pidulikku kogumist vabas looduses. Säält võttis ka referent osa ning sellele järgnevalt üleilmilise kongressist veel 3 esitajat Eestist. Silmas pidades skoutide hiiidsõna: „Ole valmis“, kutsus juhatus pääle loengut kõiki skoute üles ettekannetele. Neist ei olnud kellelegi ette teatatud, kuid skoudid said sellega õige hästi toime. Vahetähtlasi peeti koguni võistlust kõleveos Tallinna ja Tartu vahel, kus viimane võitjaks jäi. Nii mõõdu lõpuks esimene päev.

Kongressi teine päev.

osutus skoutide, omavaheliste tegevuskavade kindlaksmäärana. Tähtsamad referaadid olid sel päeval:

Skoutluse kasvatustlik tähtsus.

Küsimust refereeris skm. Jõgi ja selgitas pikemalt vanematele ja skoutpäälkutele nende tööd ja selle erinevust teistest kasvatustmeetodidest.

Eesti skoutide jamboree 1926.

Skm. Kõks käsitas siin kõige elavamalt küsimust kongressil. Tema pani ette 1926. a. suvel üle riigi kokku tulla, nimelt Eesti skoutide malema 5. aastapäeva pühitsemiseks. Pidustusega ühes oleks esimene suurem üleriikiline laager mädalise kestvusega ja võistlused skoutluse aladel. — Kongress võtab referendi poolt

esitatud mõtte suure valmistusega omaks. Elavates läbirääkimistes määratakse aeg juulikuu pääle 1926. kindlaks ja kohaks Tallinna ümbrus, kas Liikati või Kella-Joa. Pidustused tuleksid nii korraldada, et säält kõik skoudid osa võtta saaksid, vaatamata majanduslikele kitsikustele. Praegu võib osavõtjate arvu umbes 700 pääle kindlaks määrata. Ka välismaalt kutsutakse võõraid sinna. See aitaks tublilt skoutlust edendada ja tema sisemist elu ka rahvale tuttavaks teha.

Järgmisena kõneles n.-skm. Roos küsimuse üle:

Skoutide laagrid praegustes oludes.

Referent käsitas selles skoutluse tegevuse kõige huvitavamat küige. Kahjuks on praeguse majanduslike kitsikuse juures laagrite teostamine õige raske, puuduvad telgid ja puudub ka raha laagrimaterjal muretsemiseks. Üleriikiline laager seisab aga ukse all ja veel pole kõigil võimalik olnud laagris käia. Peab katsuma tingimata kõik jõud koondada, et iga rühm saaks laagrisse minna.

Pääle eelnimetatud referaadide peeti kongressil veel järgmisi: Skoudi raudies säädused — n.-skm. Peetsu, Skoudi erialad — n.-skm. Lepp, Metsrahvaste, eriti indiaanlaste, jäljendamine ja selle tarve skoutluses — päälk Hamer, Hundipojad — päälk Madisson, Meriskouid — n.-skm. Tari ja „Eesti Skout“ (ajakiri) — skm. Tederson.

Tervistustelegrammid riigivanemale, haridusministri-le, Eesti skoutide päavanemale ja skoutide isale Sir Robert Baden-Powell'ile.

H-ra riigivanema Jaaksoni telegrammile: „Tervitan skoutide kongressi, soovides tööle edu meie noorte organiseerimises ja kasvatamises. Meie noored skouidid on alati valmis olnud isamaa kasuks töötama, olgu kongress sellele tööle uneks tükiks ja viigu töö laiemale alusele selleks, et neist skoutidest sirguksid tublid mehed, kes oleksid meie riigile tugedekis“ saatis kongress järgmise vastuse: „Härra riigivanema julgustavad tervitussõnad leidsid kongressil valmistatud vastukõla. Rõõmsa meelega töötati skoutluse töökava siivendamise alal Eestile tublide kodanikkude arendamiseks ja ühinevi tänuvunde avalduseks riigipää häätatliku toetuse eest.“

Ühine koosviibimine.

Samal õhtul oli korraldatud ühine laud kõigile osavõtjatele Treffneri aulal. Laua ääres esinesid kõnedega h-ra dir. K. Treffner, h-ra prof. Paldrock ja skm. Paalman, mis kõik elavate kiiduavaldustega vastu võeti. Teelaulale järgnesid skoutluse etteasted ja mängud kongressisaalis. Eriti huvitav oli tartlaste indiaanlaste seen ja hundipoegade (8—13-a.) kõlevedu, kus Tallinn Tartut võitis. Ühtisel meelel lauldi lõpuks hüimni ja õeldi jälle nägemiseni tulevaks suveks.

Järgmised päevad.

Suurearvuline külastuste hulk viibis Tartus veel mõni päev, tutvunedes linnaga ja vaadates tähtsamaid kohti. Ühtlast peeti siis veel mitu üleriikilise tähtsusega koosolekut ära ja korraldati skoutluse eksamite vastuvõtmist neilt maakondadelt, kus skoutmasterid puuduvad. Üldine mulje oli igapäidi hääl.

H. P.

VIKERKAAR

Nr. 19.

Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp. * Tegev toimetaja: J. Neggo-Võsalo.

1925.

Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk t. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kl. 1—2.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.

Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk. Üksik number 15 mk.

Kuulutuste hind: à 5 mk. m/m veeru eest või 1/4 lhk. 2000 mk.

TÄNAMISEST.

Paul Steinmülleri „Rõõmurapsodiaist“.

On päevi, mil mõistan lojuste keelt, ka nende, keda nimetatakse tummaks. Ühel säärasel päeval nägin Taevaisa seisvat vana aia juures, mis lahutab põldusid koplitest. Ta najatas mõlema käega rohekale sammaldanud teibale ja kuulatas lepalindu, kes kiikus ohakapuhmal ja laulis.—Kohe tundsin Tema ära. Ta oli täpselt sama nagu Teda maalinud Michael Angelo Sikstuse kabelis. —

Ja nõnda laulis lepalind:

Kuis oled sa ilus, oo Elu! Kaunis sa oled nii päeval kui ööl; sama armas päikese paistel kui vihmas ja marumõllus; ilus sa oled pesitsemise piirkonnas ning karuohakal. — Kuis oled sa õilas, oo Vabadus, keset pöösaste piiritust laanes. — Kuis oled sa kena, oo Õhk! Õhk päikesekirgas, õhk uduhall, kui kena sa oled!

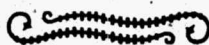
Sääl sirutas Taevaisa käe välja ja lind lendas ta nimetissõrmele. —

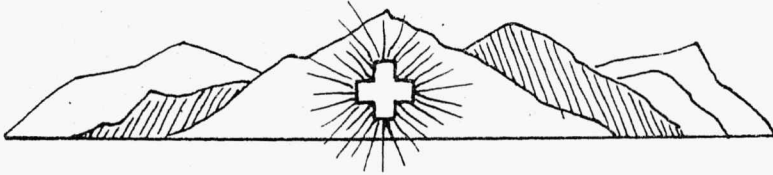
Ja nõnda ütles Jumal:

Sina oled tänanud mind, nagu veel keegi täna pole teinud seda. Läksin mööda kirikust, ukсед olid valla, vaatasin sisse. Sääl nad laulsid kõvemini kui sina, kuid nende mõtted viibisid nende padade ja kirstuvõtmete juures. Siis seisatasin kellegi akna all, kus kuulsin nimetatavat minu nime. Nad kõnelesid tänust mu vastu, aga tänu ei tõusnud nende süda-

merdõmust, vaid kohusetundest. Nemand kõnelesid tänust, — sina mitte; sa rõõmustasid end — nemand mitte. Täna ma tähenda rõõmustama. Sõnad kaovad tuulde, rõõm aga puutub mulle südamesse, ja on ta selleni jõudnud, jään vaikselt seisma ja kuulatan.

HELVEETSIA, EUROOPA MÄGINE SÜDA.

R. Lipschütz-Vogeli illustatsioonidega

Keegi vana, pallurännanud mees on kord öelnud: „Sääl, kus meie maamuna kõige konarlisem, sääl on ta ka kõige kaunim.“ Kahtlemata oli tal õigus, sest tõesti ainult see, kes oma enda silmadega maitsenud veetlevat mägestikuuma, kelle rind paisunud mägede karastavas õhus, kelle süda ülal mägederüpes, kaugel inimsipelgajapere äripäevaaskeldustest, puhunud põhjatuma sinitaeva rahustavas vaikuses, — ainult see teab, et mägede ilu on kaunim kõigist, milliseid leidub looduses.

Klassiline mägede maa Euroopas on Helveetsia.

Suursuguselt tõusevad siin taeva poole lumised Alpiharjad, lahutades ühtlasi Germaani ja Romaani rahvaste maid üksteisest. Rahvused mõlemalpool Alpe on kõrgel kultuuriaastmel, ja ausasti tasub rammus maapiidimistest vaeva. Aga ammu ka otse märgise maa südamesse on jõudnud inimeste eluasemed. Ainult kõrgel mägede lumepiiril taganeb tema tegevus karmi looduse ees.

Helveetsia Alpid oma lõpmatu üleminekuis mägedest tasandikudeks on õieti üks liili sellest katkestamatust mäeahelikust, mis rohkem kui 2000 kilomeetri pikkuselt Genova lahest kuni Bosporuseni ulatub, hargnedes üksikute voltidena Itaaliasse, Saksamaale ja Prantsusmaale. Alpides nimelt jõuab see ahelik oma suurema kõrguseni, moodustades võimsa, keskmiselt 2500 m. kõrguse kaljuvaheseina Lõuna- ja Põhja-Euroopa vahel.

Sarnane omapärane maa tingib kahtlemata suuri iseäraldusi ka elanikkude iseloomus ja kommetes. Rääkimata söepõletajaist, küttidest, karjastest, puurajajaist ja

parvetajaist, kes kogu oma elu mägedes mööda saadavad, on siin ka talupoeg sama mäemees. Siin puuduvad need laiad ja tasased põllud, milliseid taustikmaa põllumees rahulikult võib harida; suure vaevaga suudab inimene mägedes ühelt põllulapikeselt ronida üle kalju-rahmade teise juure. Üleval sinetavad karjamaad, all — metsad, veel allpool — viinamarja-istandused, ja peaaegu all mäejalal — põld. Ka linnade ja alevite elanikkudel tuleb mägedega paratamata tegemist teha. Nii arst kui hingekarjane, — kõik nad peavad oma ametis tihti üles otsima maju ja hurtsikuid, mis asuvad kaugel jääliugustikkude ja koskede taga. Kaupmees ja lihunik, kõik tallavad mägede jalgradu orust orgu, mööda jääkattes mäeharju, mis kord läigivad lumeriitis, kord kirendavad kevadises lillehtes. Täna veel viibib teeline paksus udus, välgud särivad ta ümber, vihmavalling leotab teda, — homme aga paitab teda juba selge mäeõhk ja soojendab õrn päikesepaiste. Tahtmata peab inimene, kes selle looduse rüpes sündinud ja üles kasvanud, oma kodumaad ainult armastama.

Suletud oma orgu, jälgib ta järjest korduvaid, suurepäraseid loodusnähtusi. Kogu oma eluaja käib ta ainult teatud kindlat, harjunud rada; üks samm sellest kõrvale, — ja kohe võib ta hukkuda; ja nõnda õpib inimene igas oma teos paratamata korralik olema.

Palljude elukutsed, mis mujal kõrged, on siin aga küsitavad, ehk suurte raskuste ja hädadohtudega ühenduses. Pikkade aastate jooksul on inimene väetanud oma põllulapikest mäenõlval; korruga aga tõuseb torm, kivi-

Helveetsia maastik.

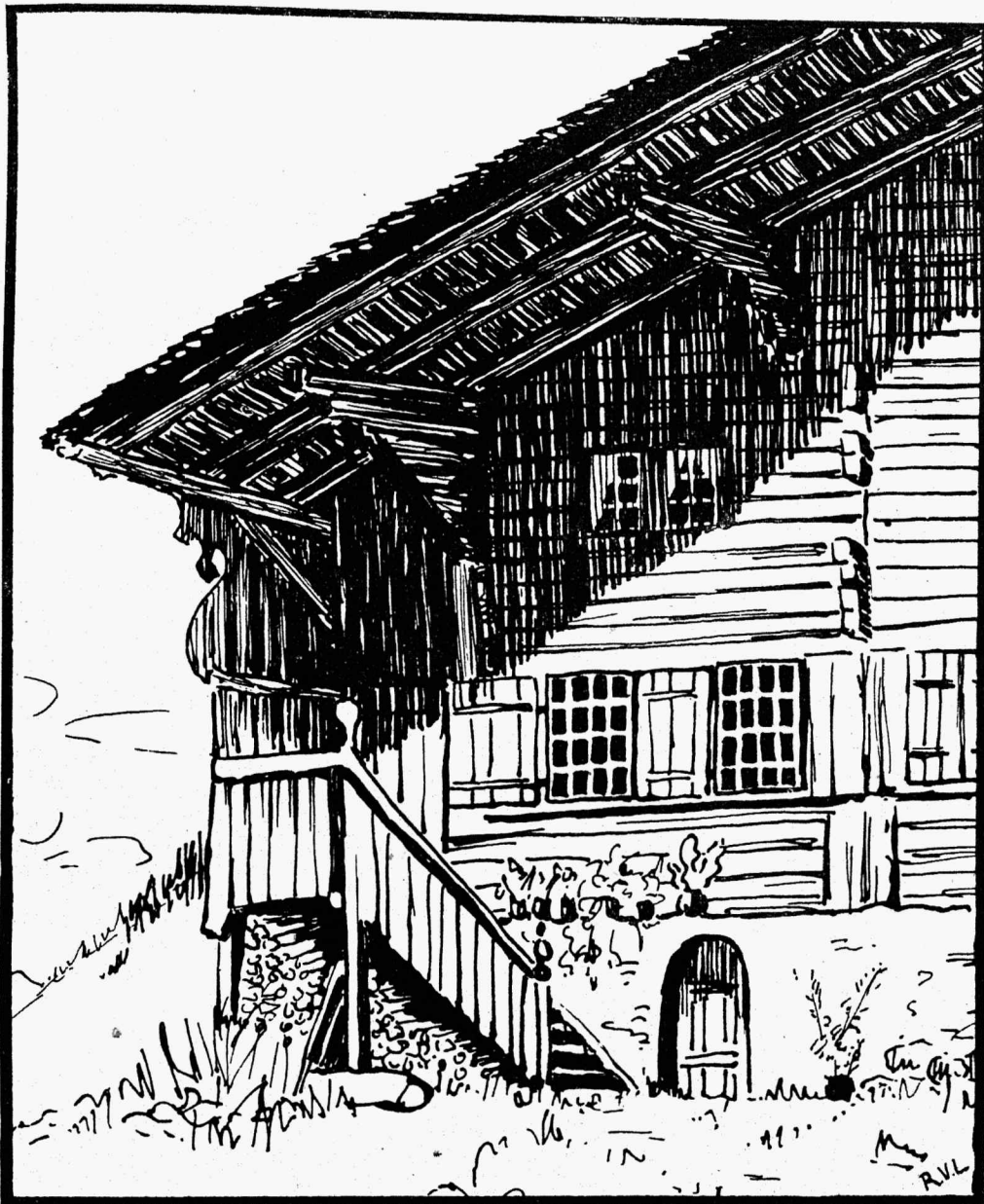

Helveetslase mäginne kodu.

mürakad katavad põllu, ja mehe vaev on nagu peoga pühitud. Kuid häda ei anna aega ohata, ja kohe jälle algab Alpi põllumees maaharimist otsast pääle; kivid kõrvaldatakse, veetakse põllule uus kord mulda, nurm omandab oma endise välimuse, — ja seda ehk jällegi ainult mõneks päevaks. Üliinimlikud jõupingutused, kassin saak, ootamatud õnnetused, — kõik see karastab

lkuse mõõdupuu. Alpides on määratu-suured maa-alad, mis kõlblikud ainult karjapidamiseks. Kuni üles mägede lumepiirini ulatub sakiline rohumaade, n. n. „alm“i vöö, kuhu sarvloomad kogu suveks söödale aetakse.

Juba mai lõpul, kui lumeminek mägedes lõppenud ja õrnad alpiroosid ja kannikesed argset värsket rohust

Talumaja Helveetsias.

inimest, teeb teda leplikuks ja õpetab alistuma saatusale.

Igavene võitlus loodusega teeb helveetslase arukaks ja osavaks. Osalt nimelt seepärast on Helveetsia kuulus oma peene, aega ja kannatust viitva käsitööga; näiteks võib nimetada tuntud Tiroomi puulõikeid ja kellatööstust.

Tavalise Alpi elaniku huvid on koondunud sellele majapidamisharule, mis osutub päämiseks tema ülespidamise ja sissetuleku allikaks, — nimelt karjale. Karja rohkus on helveetslasele ka kõige mõistetavam jõu-

tärkamas, lähevad loomad üles rohumaadele. Karjalaskmine, mis sünnuseks kogu külale, sünnib suure pidulikkusega. Üles pärale jõudes, algab karjane kohe oma raskest päevatööd. Päävanjaks ja piima hoitukohtadeks on mägedesse ehitatud omnid, kuhu ööseks tihti mitme peremehe karjased kokku tulevad. Piim keedetakse kas kohe koha pääl juustuks, ehk saadetakse ümbertöötamiseks alla mereidesse.

Hommikuseks ja õhtuseks lõpsiajaks kutsub karjane loomad kokku, puhudes oma kuulsal allipasunal veetlevaid viise. Igas kantonis on need viisid isesugu-

sed, — ühes lõbusad, teises kurvameelsed. Et seda pasunamängu õieti nautida, peab teda kuulma Alpi kaljude keskel, kuskilt hurtsikulävelt või mõne järve kaldalt, kus lumised mäeharjad peegelduvad tumedate vete sügavuses; ta vajab endale sama looduse kaas-mängu, mis on sünnitanud: koskede kohinat, mändide müha tuule käes, tuhatkordset mägede vastukaja, karjakellade helinat ja lehmade ammumist.

Sügisel aga, kui metsade ja mäenõlvade kirjud värvid kaovad lume alla, ruttavad ka karjad tagasi külladesse. Veel süütavad karjased oma omade ees suured tulelõkked, pilluvad sätendavaid tunglaid mäevõrmetelt alla, nagu märgiks, et karja peagi koju võib oodata, ja lugematute parvedena valguvad siis tuhanded loomad orgudesse alla.

*

F. Defregger. Vabadusvõitluse ohver. Steen Tiroomi võitlusest Napoleoniga aastal 1809.

Helveetsia on föderatiivne vabariik, mis koosneb 25 kantonist. Visa võitlus, mis kestis läbi 10 aastasaja, ja suur vabadustung viisid helveetslased võidule: riiklisele iseseisvusele. Raske oli ka neile võõra ilke, nagu seda teame ajalooist ja nagu seda kujutab Fr. Schilleri näidend „Wilhelm Tell“. Palju ohvreid nõudis ka nende kestev vabadusvõitlus.

Olgugi, et helveetslased on rahvas, mis koosneb põhimõttel 3-mest rahvusest, millel igatüüpi oma keel: Prantsuse, Itaalia ja Saksa, siiski on nad liitunud üheks riigiks, kus valitseb täieline lugupidamine ja kultuuriline enesemääramise õigus iga rahvuse kohta, samuti usutunnistuse asjus. Riigikeelteks loetakse kõik kolm kohalist keelt, mille teadmist nõutakse, igalt riigiametnikult. Seetõttu on Helveetsia suurlinnad: Genf, Basel, Zürich täiesti kosmopoliitilised. Päälinnaks on Bern, kus asub parlament. Valitsuskord on läbi-läbi demokraatlik. Isamaa-armastus, kodanikuvõimetus ja perekonna kalliskäsitamine on helveetslase iseloomu alused. Koolid on eeskujulikud. Rahvaharidus seisab kõrgel astmel. Tiitarlapsed õpivad sama kava järele kui poisid, mis on teinud Helveetsia esimeseks riigiks Euroopas, kus naisterahvaid vastu võeti ülikooli.

Mehed on kõik (pääle riigiametnikkude) kohustatud astuma sõjaväeteenistusse.

Kui noormees on saanud 17-aastaseks, algab juba ta sõjakohustus. Ta kutsutakse esimesse divisjoni — „Elite“ — 45-päevasele sõjaõppusele, mille sooritamisel ta iga teine aasta 16 päevaks astub tagavaraväkke ja lõpuks kuulub ta „Landsturm“ ehk teisse tagavaraväkke, kus tal igal neljandal aastal on 9 päeva teenistust. Kogu teenistusaja jooksul on tal muud ja relvad, mida teenistuse vaheajal kodus hoitakse.

Kaitseväes valitseb sama demokraatlik kord mis kooliski ja kogu riigis üldse. Rikkust ei loeta mõneks vooruseks, millepärast maksaks kedagi rohkem austada. Seisusevahedest ei hoolita; tiitlid on keelatud ja aadli-soost kodanikule lubatakse vahast vaid siis kanda tiitlit, kui ta määratakse saadikuks välismaale.

Helveetsia on maa, kus pole õieti vaeseid, sest et häätegevus on kõigil kodanikkude kohus, ning töödandmine

on hästi korraldatud ja töötingimused niihästi mees- kui naistöölisele seisavad valitsuse järelvalve all. Tööd jagub harilikult kõigile, ja päevavargaid ei sallita. Põllumehed on harilikult ise maa omanikud. Suurte maa-alade omandamisele paneb säädus piiri. Alpi-karjamaad ja -metsad on kommunaalide päralt, kus igal kommunaalilõhmel on õigus teatud arvu sarvloomi karjamaale saata. Ühisus määrab karjased, kes karja eest hoolitsevad, sest et sääl kari saadetakse kogu suveks mägedesse. Nende karjaste kohuseks on ka liipsimine ja juustukeetmine. Nii elavad nad sügiseni oma onnikeskes mägedetükkides. (Vaata kaanepilt!) Juustu jagatakse karjaomanikkude vahel nende lehmade piimaanni rohkuse järele, millest annab tunnistuse aegajalt korraldatud prooviliips.

Põllutöö, juustukeetmine ja veinitegemine on selle ausa ja usina rahva päätöök. Muudest tööstusharudest on tähtsal kohal veel elektrimasinate valmistamine, puuvilla- ja siiditööstus, pitsid, kardinad, kunstsiid, shokolaad, kondenseeritud piim, ja mitte kõige viimasel kohal — kuulsad Helveetsia kellad.

Helveetsia majadel on tuntud omapärane stiil, nagu lisatud joonistusel. Seest on seinad laudadega kaetud, mis annab toale omapäraselt sooja ilme. Helveetsia

talupojad armastavad lillesid, eriti punast geraaniumi pottides, mis vastu sinist taevast ja helkivat päikese-kulda mägede purpurfoonil loovad ilusa värvidemängu ühes pruuni maja ja roheline muruga. Igal majal on oma viljapuuad.

Vaikne ja vähenõudlik on helveetslane, hinge-põhijani vastik on talle igasugune pillamine. Kõik ta toimingud on otstarbekohased, kas ta enda või ta maa kasuks, temas elab tugev tung raskele tööle.

Lahkelts on muutnud nende koduse elu elekter, mis valgustab iga vähematki ätti. Samuti on iga külaga, isegi kõige kaugemas mägestikus, telefonühendus Rahva haridus on kõrgele järjel. Ei rahuldu ükski helveetslane ilma ajaleheta, isegi kehvemas kui onnis käib oma leht.

Helveetsias kestab alatine võitlus loodusega: suvel kisub torm terved maalahmakad endaga ühes, talvel ähvardavad laviinid, mis mõnikord terved küllad endi alla matavad. Laviinid on kaheksugused: kergest, purujast lumest ja teised raskest kompaktselt sulalumest. Häda sellele, kes satub esimese alla, ta lämbub ja on kui liivasse elusalt maetud, kuna sulalume laviinis ikka leidub lumekogude vahesid, kust inimest, keda mõnikord hulk maad kaasa kistakse, kergem on eluga päästa.

Tihti toob pikne, mis mägedes eriti äge, suuri tulekahjusid endaga kaasa. Vesi samuti, astudes suurtel vihmasadudel üle pahurade mäeõjgede kallaste, hävitab kõik, mis talle teel ette tuleb.

Nii alalises võitluses looduselementidega, on püsinud see rahvas jumalakartlikuna ja haastavana. Ta on härras võõra häda vastu ja alati valmis aitama. Kui keegi Genfi linna kodanik juhtus Solferino lahinguväljale (Austria-Itaalia sõjas) ja nägi sääl haavatute ja haigete hirmsat häda, siis oli ta niivõrd vapustatud, et kodulinna ruttas, linnavalitsuse palus kokku astuda ja

nõu leida, kuidas aidata. Selle tulemuseks oli Genfi konventsioon a. 1864, kus asutati Rahvusvaheline Punane Rist, mille keskkohaks on tänapäevani Genf. Helveetsia rahvusvahelise inimarmastuse auks tunnustati Helveetsia riigilipuks valge rist punasel põhjal.

See humaansuse maa, kus isegi koerad, suured targad St. Bernardi koerad, on õpetatud aitama hädalisi, — see neutraalne maa on ühinenud mõne tagatisega Rahvasteliiduga, kuigi helveetslased alguses kahtlesid, kas neid ei kistaks Euroopa poliitikasse ja kas nad jõuaksid piisida neutraalse riigina nagu seni, alati valmis variupaika andma teiste riikide poliitiliselt tagakiusatuile. Palljudele õilsatele maapagulastele on Helveetsia olnud teiseks koduks, ka nii mõnelegi meie Eesti ärksamaist meestest.

Igal aastaajal voolab Helveetsiasse palju huvireisijaid imetlema selle loodusilu, hingama ta puhast tervistkarastavat õhku või osa võtma spordist, mida eriti harrastatakse siin. Maailmasõda küll lõi osalt turistidevoolule tõkkeid, kuid veetlev mägismaa ja haruldaselt õils rahvas veel ikka on huvireisijate unistuseks ja reisisihiks.

Berni linna vapp.

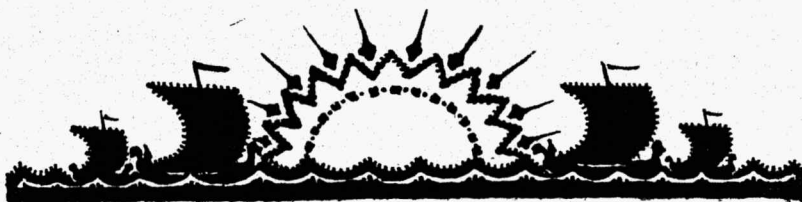
Kevadmuljed.

Henry Jürisson.

*Päevad toovad paitust tuulde,
Aimed loovad kevadkuulde;
Piserdusi külvav kangas
Loorib taevast, valgust mattes,
Loomisvaevast päikest kattes.*

*Merel kummub valge puri,
Turtsub, summub lainte turi.
Hõiskamisi, vabastusi
Laulvad tormid, viivad viimsed
Rusuvkarmid talve riismed.*

*Haarab hinge tunne rõõmus,
Paisub pinge tunde sõõmus.
Kevad jõudnud tuliratsul.
Kurbus hääbund, hõiskel hüüded:
Aeg on saabund, võimsaks püüded!*

NÄPUNÄITEID KEVADSPORDI HOOAJAKS.

Th. Andresson.

Ei saa sporti siinkohal nii käsitada, nagu seda tehakse selleks eriajakirjades, sest selle lugejad, kellelel kõikidel teatud sportlik kogemus seljataga, on rohkem huvitatud kvalifitseeritud näpunäidetest ja teadetest üksikute sportlaste ja meeskondade üle. Seepärast tahaksin siin näpunäite anda neile, kes spordiga seni veel tegemist pole teinud, spordi ideed aga pooldavad ja mõnd hääd juhust ootavad, kuidas sellega pääle hakata. Teen siin väga lihtsal ja kodusel viisil aga asjalikult väikese ülevaate neile ühe nädala töö jaoks.

Kõik siin alljärgnevad sportimistoimingud tehtagu kohe pääle töö lõppu; hommikul enne tööd ei ole see seepärast soovitatav, et viimane siiski väsitab ja end töö juures kogu päeva roidunud ja väsinud tunned. Ka enne sportimist ärgu sööda, sest see võib sisikonnas takistusi esile kutsuda.

Esmaspäeval:

Pane end kergelt aga soojalt riidesse, sest kevadised ilmad on ikkagi alles tuulised ja jahedad. Rohkem soojalt on parem, sest sul on tingimata kõhu pääl ja mujal naha all pakas k'ord rasva, mis sulle ülearune ja koormav on ja su nahahingamist takistab; suurema higistamise läbi kaotad ajajooksul selle ära.

Väga soovitav, kui järgmiselt võid end riietada: selga pane kaks puuvillast trikood, üks ilma, teine pikkade käistega, ja villane pikkakäiseline spordikampson. Niute ümber pane ujumispiiksid või suspensoorium, siis lihikesed spordipiiksid, sapsude ja säänte kaitsmaks pikad villast ehk paksud puuvillast piiksid. Jalga villased sokid ja kerged võimluskingad; viimaseid soovitatakse gummitaldadega, sest nad hoiavad libisemise eest. Kätte pane kindad, pää jäta kahteta.

Mine siis sarnases kluftis, nagu sportlane kunagi, linnast välja maanteele, metsa, küllakarjamaale, mereveere või mujale, kus selleks vastava kohta leiad.

Alga 100—200-meetrilist käiku pikkade lahtedate sammudega, hinga seejuures sügavalt ja rohkem, kui selle otsekohene tarvidus nõuab. Siis alga kergelt jooksu, ära püüa selle juures mingisugust jooksu stiili järele aimata, vaid jookse nii kuidas sul endal parem tundub. Hinga julgelt läbi suu ja nina korraga; ainult nahahingamine on puudulik, sest läbi nina käivad õhulöörid ei paku küllalt laheda ja kiiret õhu juurevoolu kopsudele; viimane kutsub õhu pressimist kopsudes esile, mis sportlase jooksu juures lubamatu.

Jookse nõnda umbes 500 meetrit, siis kõnni uuesti nagu alguses 100—200 m. ja alga jälle sama jooksu.

Nii vaheldades kõndida ja joosta jõuad kord kaks või kaks ja pool kilom. Pööra säält tagasi, kõnni 300 m. ja jookse siis vähemalt kilomeeter, kõnni jälle 300 m. ja jookse ilma, et lõpul hoogu juure lisad, lähtekohani tagasi.

Kui nüüd soojalt riides oled, higistasid selle juures tingimata. Tee siis kõhku, et koju lähed ennem, kui higi saab ära kuivada. Tee nüüd rätik sooja veega märjaks ja pese seega ihu higist puhtaks. Pareim on muudugi, kui saad sooja vanni võtta ehk sauna minna. Kui sooja veega oled ihu puhastanud, võta teine rätik, mis külma veega märjaks tehtud ja hõõru sellega teist korda ihu läbi ja kuivata ta hoollega ära. Siis tunned kehas iseäralist kergust ja erksust, sulle tundub, nagu oleksid uuesti sündinud.

Nüüd masseeri ise end, selleks istu ja alga jalgadest pääle.

Tugevate silitustega juhi verd südame poole, hoiu lihakesed lodevil, mulju neid ja katsu nahka lihastelt ja kontidelt üles tõsta. Toimeta seda kogu keha juures, nagu sa ise hääl tunned olevat, pikemalt selle kohta siin ruum ei luba. Riietu jälle soojalt, söö õhtust ja imesta oma hääl isu üle.

Teispäeval:

Täna tunduvad su säänte- a sapsulihakesed eilasest tööst raasuke kanged ja valusad, seepärast ei tunne sa jooksu vastu suurt lusti, jätagi ta täna ja toimeta järgmist:

Pane end sama viisi riidesse, nagu eilagi, ainult kindad võid koju jätta, tõtta jällegi linnast välja, otsi üles tuule eest varjatud paik. Korja hulk siledaid kivikesi kokku ja alga nendega märki loopima; alguses vähesest kaugusest, nii umbes 10—15 m. päält, kaugenda siis märki ja toimeta seda 10—15 minutit. Vahelda seejuures viskekätt ja imesta ise oma vasaku käe saamatust, ta on paremast hülga oma võimete suhtes kaotanud, koolita teda hoollega ja püüa teda teguvõimuses teisele lähendada.

Sedasama saad kätte, kui sul teine kaaslane on ja teie vastamist üksteisele palli juure loobite, viimast alati ühe käega, parema ja vasakuga, õhus kinni haarad ja ta sinna tagasi saadad, kust tuli.

Või joonista maja seinale pääle kriidiga märgilaud ja loobi seda kummi palliga, püüa tagasikargav pall õhus

kiinni ja saada ta kohe tagasi. 10—15 minutit seda toimetades, oled end juba higitale ajanud. Siis võta kõvast puust käepärane kepp, vaata sarnane, mis peost ära ei libise; korja jälle hullk kivikesi kokku, viska nad üks-laaval õhku ja tao nad keppiga metsa. Ära löö suure jõuga, vaid lodeva käega ja läbitõmmatud hooga, ka seda tee mõlemate kätega. Siin tunnend kõige rohkem oma keha omaduste puudusi, taod nii palju kordi ennem, kui ühele külge saad. Vehkle nii kepi ja kividega jälle 10—15 min.; kao sooja nahaga koju ja toimetä oma higise kehaga nagu eilagi.

Kolmapäeval:

Täna tunnend kehas väsimust ja nagu pisut vastikust aktiivse kehalise töö vastu, jäta täna sportimine, mine aga tunniks või pooleks väljale jalutama.

Neljapäeval:

Juba terve päeva tunnend sa endas midagi pakitsevat, sul on lõpmata hää tuju ja tunnend endas ülekeevat kulutamata energiat, sul on tahe aktiivsuse järele, sest eila sa ju puhkasi. Hüppa siis ruttu oma sportliliskonda ja kao kui vari linnast. Alga jälle nobeda käiguga ja sügava hingetõmbega 100—200-m. kõndi. Järgnevale jooksule lisa aga täna rohkem hoogu juure ja kata esimesed 400 m. pikikade hoogsate sammudega. Kõnni siis jälle 100—200 m., kogu ennast ja alga nõrga galopiga uuesti 400 m., kõnni nüüd ainult 50 mtr. ja jookse järgmised 50 m. intensiivselt.

Ära siis seisata, vaid sörgi veel 100 mtr. edasi, kõnni uuesti 100 m. ja jookse kergelt kuni pöördepunktkini. Kojutee kata aga nüüd kerge jooksuga. Paku oma kehale jälle sedasama, mida kaks päeva varemalt.

Reedel:

Täna on sul 6—7 klm. jalutuskäik ees. Ehi end jälle spordi klüftiga. Siin on sul väga palju uudist vaadata, mida sa seni sugugi tähelegi pole pannud.

Vaata hoolega, kuidas oma sammud säed. Esimene asi, vaata, et su jalamindad tuntavalt kõõrdi ega ka kokku ei vahi, vaid et nad kogu aeg üksteisega paralleelis on, või õige vähe kõõrdi. Pane alguses konts maa pääle ja veereta jalg üle tema välimise ääre ja tõsta ta, toetades viimaks suurele varbale.

Vaata teravalt iga vastutuliijat (vigased jäta silmade vahele), kuidas ta oma jalad käigul hoiab. Püüa endale ära seletada, milles seisab viga, kui kohtad mõnd viltu väljasõkitud saabastega.

Lastena oleme kõik õieti ja loomulikult kõndima õppinud, aga meie saapamoed on paljudel ebaloomuliku, anatoomiliselt lubamatu jalaseisaku kõndimisel kaasa toonud ja nüüd imestavad nad ise, miks nad saapad viltu sõkuvad. See on tõesti nähtus, mis juba tõesti laiemat tähelepanu tohiks teenida.

Kaldusin natuke aimest kõrvale, aga sul pikal teekonnal on ka muidu igav.

Laupäeval:

Täna pead kahe päeva jaoks tööd tegema, sest homme pühapäev jäägu ka sulle esialgu pühapäevaks.

Loobi jälle kive metsa, või palli vastu seinä, vehkle keppiga nende vastu ja mine siis jälle jooksmä, tee aga see duur lühemalt ja nobedamini, sest sa tahad täna sauna minna.

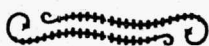
Saunas higista esiteks palava leili käes ja kohane kruumaga, uha vihaga end hoolega, loputa siis kohe külma veega ja tunne, et viimane sulle sugugi külm ei tundu.

Noor sportlane, see olgu sinu nädalane sportimine niikaua, kui ilmad alles muutlikud ja jahedavõitu.

Kui ilmad soojaks lähevad, annan sulle juba teise kava.

Lõpuks tahad sa teada, missugune kasu on sarnasest sportimisest, sellest siis sulle varsi edaspidi.

Berliinis, 19. aprillil 1925. a.

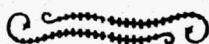
Hiline eha.

Rudolf Paavo.

*Veel väriseden, verikarvaliselt
kui teraskiiri ähmub edelan.
Neid upub hõbepegelläiken vedelan.
Veel kaugelle — tääl sinimetsa kohal
on helke taeva löönd kui tuhal,
mis pudenemas narmaliselt.*

*Siis soigub habras, vaikne tulisadu.
Ju vastaskaaren öö mustlilla pilvena,
mäel samettriibuline udu roomab ilvena,
vaik tee... On inimesed suundund tubadesse,
vaid söövad akna tulisilmad pimedusse.
Veel looden väike punakiirte madu. —*

*Seniidi sügav sina teemandine
veab kupli kauni üle väsind maa.
Öö kujub tööväe unne tulevikura'a,
uut värskust heitlusiks ja tahtjõudu.
— Vist kaua istusin, kuulaten vete sõudu,
mis sulistaja võitmeloode läbi kallasvine.*

S. Wörishöffer. Noorsoole toimetanud Victor Neggo.

19

KAKSKÜMNES ÜHEKSAS PÄÄTÜKK.

Malailaste võimuses. Laeva valdamine.

Saarel vett otsivad madrused kaotasid laeva silmapihrit. Ikka alles ei leidnud nad kõlbulikku joogivett.

Viimaks aga leidsid siiski koha, kus nad kaasa võetud anumaid võisid täita. Kõigepeält jõid kõik niipalju, kui aga süda kutsus, siis kaatsid nad ämbrid vette ja hakkasid igatsetud märga koguma.

Kui esimene neist vaadkesega õlal ja piüssiga käes ümber käänas, et endale läbi tihedate pöösaste jälle teed kaldale rajada, jäi ta äkki kohkunult seisma ja ta hunnukil libises ehmunud hüüd: „Tuhat ja tuline!“

Ta ees välkusid ühe malailase silmad, kelle vööl kurikuulus malailaste põueoda, kriis, rippus ja kes piissi laskevalmis hoides talle lähenes. Nagu nõlaväel kerkisid pöösastest terved tosinad kollanahku ja püürasid valged sisse.

„Mina olen Suur-Nikobari radsha“, ütles esimene neist väärakalt murtud Inglise keeles. „Kes teie olete?“

Madrused vaatasid ehmunult üksteisele otsa. „Me kaotasime viimase tormi ajal oma veetankid,“ vastas üks, „seepärast läksime siin ankrule, et uut joogivett koguda.“

Richard silmitses vastaste ridu lähemalt ja talle selgus kohe, et vastuhakkamisest juttugi ei võinud olla.

„Kuule mind Suur-Nikobari radsha“, segas ta end juturajamise, „kiüllap juba kindlasti kokku lepime. Sa tahad muidugi siin voolavat vett enda omanduseks tunnistada ja nõuad selle eest maksu. Eks ole?“

„Just nagu ütled, faringi. Ma nõuan tasu,“ vastas malailane.

„Hiiva, siis järgi meile laeva juure. Kapten annab sulle nõutud rahasumma.“

Agas malailane ei liikunud paigast. „Pange aga vaadid päälegi maha,“ ütles ta, „kiüllap meie juba vee eest hoolitsime. Te peate meile nüüd järgima.“

„Mis sa siis meiega tahad pääle hakata, radsha!“ hüüdis Oskar. „Kas kavatsed me vangistada?“

Kollanahk jättis küsimuse vastamata. „Edasi!“ käskis ta.

Ta kaaslased, kes kõlgis pöösastes ta selja taga seisid ja neid igast küljest püürasid, ülmusid ikka suuremal arvul nähtavale, ning peagi seisid kuus valget umbes viiekümne pärismaalase keskel. Pögenemist ega

vastuhakkamist polnud mõeldagi. Nad olid sunnitud piüssid käest andma ja vaadid maha asetama.

Pärast vaevarikast rändamist läbi mägede jõuti pärismaalaste külla.

See seisis orus ja avaldas väga rahulikku ilmet. Iga maja asus umbes kahe- kuni kolmemeetrilistel postidel, seinad olid pambusest ja katuse kuivanud puulehtedest. Iga sarnase ehituse all, see tähendab postide vahel, maapinnal, kasvas alati tihe pöösastik, mis neis tervisele kardetavalt paikades maapinna ohutlikke väljaauramisi endasse pidi imema ja seeläbi nende mõju vähendama.

Sissekäik säärasesse majja asus kõrgel ülal ja kokoskiududest punutud redel rippus alla, et neisse juurepääsu võimaldada. Hoonete ees asusid meeste töökohad, mis enamasti tuleasemeks kokkukantud kividest ja ühest alasena tarvitatud suuremast kivist koosnesid.

Lihtsate hõõgpannide ja muude õige algeliste tööriistade juures töötasid mehed kulla- ja relvaseppadena. Külas olid kõik agarasti töös. Naised olid mitmet seitsi palmilehtede ja -kiudude kallal ametis, et neid katuse katmiseks ette valmistada. Isegi lapsed pidid neile ses töös abiks olema.

Küngaste jalul karjastasid kitsed ja hulk kollaseid härgi, nõnda nimetatud karabaume.

Valgete ilmumine juhtis kõik pilgud nende poole. Nad sammusid kahekordsest tummalt imestavate inimeste reast läbi, ja ükski küllaelanikkudest ei esitanud neile vähematki küsimust ega haaranud neid milgi kombel. Takistamata jõudsid madrused üksikult seisva, vähemalt neljameetrilistel postidel asuva maja juure, mis neile elamiseks määrati.

Suures pambusanumas toodi neile värsket vett, samuti toimetati neile hulk matte magamiseks ja suur kausitäis riisi ja liha söömiseks kohale. Siis kõrvaldas kõrgeaoline radsha ise oma käega redeli.

Seistes avatud ukse vahel palus Richard talt vastust ühele liihikesele küsimusele: „Kui kauaks kavatsete meid siin vangis pidada?“

„Homme hommikuni,“ oli kuiv vastus.

„Ja siis lubate meid oma laeva juure tagasi minna.“

„Jah.“

Rohkem polnud vaikivast aukandjast võimalik välja pressida. Ta lahkus ja vangid jäid üksi. Sääli arvas üks neist: „Mida need mereröövlid õieti meilt tahavad? Ma kardan, nad on inimlihasööjad!“

Neile sõnadele järgnes mõnuta vaikus. Sellane arvamine viirasteles tol ajal alles kõigi meremeeste pääajudes; oli teada, et sarnased lood siin-sääli olid juhtunud ja see mõte sundis vere kõigi soontes tarduma.

Oskar oli läbi tagaseinas asuva kitsa prao piilunud ja viipas müüdi oma kaaslastele. „Mis sääli selle lahtise kuuri all ometi peaks lamama?“ sosistas ta.

„Inimliha?“ küsis üks inglane. „Enda oma müüdi kallilt.“

„Ah, tühi lori! Vaata kord siia, Richard!“

Kutsutu astus lähemale. „Need on ihe laeva rusud!“ hüüdis ta, „kuid mitte malailaste oma. Helde taevast, mulle näib, et sääli ühel plangul isegi Saksa nimi asub!“

„Eng — —“, luges ta. „Kahju, et sein mind takistab edasi lugemast.“

„Selle takistuse kõrvaldame peagi.“

Oskari nuga lahutas tugeva hoobiga pambuskepid üksteisest. Karedad käded rebisid augu suuremaks ja peagi oli meestel ruumi küllalt päade väljapistamiseks. „Engellina,“ luges Oskar. „Tähendab, Saksa laev!“

„Haloo — ja sääli all paistab midagi punakas valgena. Tõepoolest, see on ju Hamburgi vapp!“

Noormeestel voolas külm viirg läbi soonte. Kahe aasta eest oli „Engellina“ teadmata kadumaks tunnistatud. Kinnitusselts oli laeva välja maksnud, ja meeskonnasse kuuluvate meeste naised ja emad kandsid musti leinariideid. Kus võtsid need tublid mehed oma varajase haua olla leidnud?“

„Kurat ja põrgu,“ ütles inglane poolsosinal. „Kuhu on selle laeva meeskond jäänud? — Ögitud, ütlen ma teile, karbonaadide ja beesteakidena nahka pandud.“

Richard tõmbas käega läbi juuste. „Nad on tapetud!“ ütles ta rõhutatud, „kuid kõik muu on tühi lori. Vaadake, sääli lamavad ka kaks veetanki — kõik „Engellina!“

„Kole!“ ütles tasakesi üks hääl — ja siis jäi pambusmajakeses kõik vaikseks. Nad ei kõnelenud enam, sest rusutud meeleolu rõhus liig raskelt kõigi südameid.

Vahapääl oli „Elisabethil“ viibiv meeskonna osa madruste kauase äraoleku pärast õige mures. „Kus nad ometi nii kaua aega peaksid viitma?“ pahandas kapten. „Nüüd peaksid nad ju tõepoolest juba vett olema leidnud.“

Mr. Nesbitt urgitsetes suurtiikide kallal. „Mis te arvate, sir, kas raiskaksime ehk veidi piissirohtu? Küllap mehed sellest märguandmisest juba aru saavad.“

Kapten noogutas. „Kindlasti piitavad nad sääli mõnd ahvi või paabulindu. Väike meeletuletus ei teeks paha.“

Suurtiikipauk kõlas üle veepinna. Vangistatud madrused tõstsid oma pääd ja vaatasid üksteisele otsa; kuid ükski neist ei lausunud sõnakestki. Laeval viibivate kaaslasteni poleks ka meeletulekumngi karjatus võinud tungida.

Mr. Nesbitt kuulatas; kuid loodetud vastus jäi tulemata.

Juba saabus õhtu ning ikkagi veel põlnud madrustest midagi kuulda ega näha. Janu hakkas ootajaid ikka valusamini piinama. Vein ega viin ei suurtnud seda enam kustutada.

„Laske veel üks pauk, Mr. Nesbitt,“ ütles kapten rusutud häälega.

Suurtiik laaditi uuesti ning jälle ja ikka jälle uuesti kutsus metalline suu, kuid vastust ei saadud. Kuus, pauku — siis raputas tiirimees pääd.

„Ei sellest pole kasu, sir! Meie mehed on lõksu langenud.“

Kaks madrust palusid luba teise paadiga maale sõuda.

Kapten noogutas nõus olles pääd.

Mehed võtsid kaks laevalaternat, kirved ja piissid kaasa. Paat maandus.

Tuul viilistas ja vesi kohises. Siin-sääli kuulduisid väikeste lindude hääled, meres liikusid läikivad loomakesed ja liivasel kaldal roomasid kilpkonnad üles ja alla, ilmatusuured, läbi ööpimeduse rohekaht läikivate kilpidega olevused.

„Laske aeg-ajalt piissi!“ oli kapten mõlemile madrusele öelnud, kuid ükski hääl ei kostnud kaldalt. Kõvemini ja kõvemini vingus tuulevaling. Kauged metsaladvad kohisesid müristava koorina, Tiirilind kriiskas — ükski piissipauk, ükski hüüdi ei tunginud laeval olijate juure.

Palavikuline rahutus valdas kapteni. Ta rändas sihita edasi-tagasi, vahete-vahel tasakesi endamisi pomisedes ja iseendaga kõneledes, siis seisatas ta jälle, et rätikuga kuuma otsaesist pühkida.

„Kas on kurat sinna mägede taha lõksu üles saadnud, kuhu meie mehed pimesi üksteise järele kaovad, Nesbitt? Ka viimasest kahest pole midagi kuulda.“

Tiirimees pani äkki oma käe ta käsivarrele. „Vaadake sinna, sir!“

„Kuhu?“

Otsides rändasid ta pilgud tähendatud sihis, siis kõhvas ta äkki. „Malailaste prau*!“ hüüdis ta.

„Kümmet, sir — kakskümmend!“

„Sa taevane Jumal!“

Kohmakad, tuulest paisutatud purjed ilmusid paremalt ja vasakult, eest ja tagant. Üle kahe saja sõjariistus malailase, käes tõmbekonks või kõrves, piiss õlal ja kriis vöö, lähenesid kiires sõidus ankrus seisvale laevale.

Mr. Nesbitt ja teine tiirimees olid kiiresti suurtiikid uuesti laaditud ja piissid pilku haaranud, samuti ka järelejäänud madrused. Elavaks vastuhakkamiseks valmisolev väike meesterüüm seisis laevaminas. Keegi ei lausunud sõnagi.

Malailased asusid nüüd oma sõiduriistadega otse parklaeva külje all. Nagu kassid ronisid nad mastide otsa ja söötsid sääli õieli kõrvestega laevapardale.

„Mis teil vaja on, mehed?“ hüüdis kapten.

Pilkav naer kõlas vastuseks ta küsimisele. Enam ja ikka enam käsi haarasid laeva pardast kinni, igalpool ilmusid kollased, turbaniga pääd nähtavale.

„Tähele panna!“ hüüdis tiirimees. „Esimene, kes oma jala laevalaele asetab, sureb!“

Ühtlasi kõlas ta käsk: „tuld!“, ja mõlemad suurtiikid täitsid oma kohust. Kõlm prau vaibusid merre ja kohisevad vood matsid nad endi alla.

* Prau (proa) — malailaste kakskilppaat.

Igalpool nähti vees laimetega võitlevaid, poolafasti kchi, igalpool kõlas surijate hädakisa. Nüüd oli võitlus alanud. Kuus valget andsid vahvasti tuld. Ka järgmist kaaks suurtiikilaengut hukkasid jällegi mitu prauvi.

Umber kaks- kuni kolmkümmend pärismaalast oli juba surnud, sama palju lamas raskelt haavatuna prauvides, kuid laevalael seisis nüüd äkki üle saja sõjariistus mehe, kes väikearvuliselt valgete salgalt suurema vaevata püssid käest rebis ja juurepääsu suurtiikidele katkestas.

Kallaletungijate keskel seisis Palo, kelle vaikiv suu nüüd õige sõnakaks oli muutunud. Ta näis oma kaaslastele võidurõõmsalt jutustavat, kui peenelt ta fariingiseid oli petnud. See aga oli muidu nii hääsiidamikule kaptenile juba tiig, ta haaras maaslamava püstoli pihku ja virutas selle päraga äraandjale vastu pääd, kuid üks võitjaist jõudis talle ette.

Terav kõrves lendas läbi õhu ja purustatud pääga langes õnnetu mees kummuli. Veel üks nõksatus — üks viimane oige, siis oli kõik mööda.

Palo naeris: „Nii on õige!“ hüüdis ta.

KOLMASKÜMNES PÄÄTÜKK

Mereröövliite teenistuses. Sumatra rannas.

Röövliisalga juht nõudis vaikust ja käsutas elusolevad valged enda ette.

„Mina olen Suur-Nikobari radsha“, esitles ta end ka siin jälle, „ja olen selle laeva vallanud, et teda valaskelapüügiks tarvitada. Minu rahva mehed on hääd meremehed, kuid neil puuduvad suured sõidurüüstad ja seepärast pidin endale seesuguse muretsema. Parklaeva juht olen nüüd mina, esimene ja teine tüürimees, kui ka kõik madrused jäävad oma endistele teenistuskohadele ja omandavad osa saadavast saagist või jälle nad tõrguvad ja lastakse sõjavangidena maha.“

Sääljures toetus ta väärrikalt oma kuulipiissile ja vaatas ihe otsast teise otsa.

Ülemtüürimees taltsutas temas keevat viha. „Sinu jalge ees lamab üks surnukeha,“ ütles ta näilise rahuga. „Kas sa kõigepäält ei sooviks korralduse teha, et teda väärrikamalt sängitataks, radsha?“

Malailane müigas. „Sul on õigus, fariingi. — Mehed, visake see laip merre! Kallad tahavad ka elada.“

Säääl astus aga Mr. Nesbitt välkuvail silmil ja ähvardava rusikaga kapteni surnukeha ja keksleva malailase vahele.

„Hoiä end, Nikobari radsha,“ hüüdis ta valju häälega, „vaba meremees ei allu sinu vägivallale. Kui peaksid tõrkuma tapetud kaptenile kogu meeskonna juuresolekul toimetamast kristlikku matusetalitust, siis tõrgume ka meie, tüürimehed, sinu isoovi täitmast. Sa võid küll mõnd prauvit juhtida, kuid Kergueleni*) saarteni või veel kaugemale jäämerre ei pääse sa valge tüürimeheta. Noh, vali!“

Mr. George Mitchell, teine tüürimees, noogutas hääkskütvalt pääd.

Malailase silmad välkusid nagu kassi omad ja ta huultelt libises sumnidud õel naer. „Milline ärritus tüüise asja pärast!“ heitis ta mokaotsadest — „naeruväärt. Tehke laibaga, mis tahate. Hei, Soldin, Argo, — peske laevalagi verest puhtaks.“

Kaks kollanahka kandsid tapetu surnukeha alla kajuti, mõned teised pesid laevalae puhtaks. Kui see oli tehtud, pööris Mr. Nesbitt uuesti mereröövliite pääliliku poole.

„Nüüd on vahest aeg sulle vastata, radsha,“ algas ta. „Kaheksa meest laeva meeskonnast on juba sinu vangid. Neid saadeti välja vett tooma ja nad ei pööranud enam tagasi.“

Malailane noogutas. „Nad asuvad kindlas kohas,“ ütles ta lühidalt.

„Ning kas tahad neid veata jälle laeva toimetada?“

„Kui meie kokku lepime — jah. Silmapilgul vajan teid, seda te teate ja seda tean ka mina, aga kui juba üks reis on tehtud, siis võib parklaev kuskile suuremasse sadamasse purjetada ja säääl küllalt tüürimehi leida.“

„Hiiva. Sa lubad siis meid ainult selleks iiheks sõiduks kohustada, pärast aga meid takistamatuult lasta lahkuda?“

„Muidugi! Mul on isegi soov, et see aeg võimalikult pea kätte jõuaks. Parklaev peab kõigepäält Pandangi sadamasse purjetama, et säääl kivisiisi ja toidumoonä pääle võtta, siis algab reis Kergueleni saarestikku. Annan teile ka kasust teatud osa.“

Mr. Nesbitt teadis nüüd küll, et ahne malailane vabatahtlikult kunagi ka üht pennigi ei maksa, kuid see oli kõrvaline asi. Vangide saatuse küsimus oli aga seda tähtsam.

„Oleta, et ses küsimuses kokku oleme leppinud,“ vastas ta, „ja toimetä mele sääädusvastaselt vangistatud seltsimehed jälle laevalae, radsha. Meid endid aga vabasta jalamaid köidikuist, mina ei taha neid enam kanda.“

Viimane soov täideti, ja siis lasi laeva uus juht, radsha Karoldi, nagu ta end nimetas, suurtiikidest kiiresti üksteise järele kuus pauku anda. See pidi varem kokkuräägitud märguandmine olema, sest mõne tunni pärast jõudsid vangid siidaõöl tugeva valve all laevalae. Samuti toimetati ka „Engellinalt“ röövitud tankid täidetuma kohalle ja kinnitati laevalaele hukkunute asemele.

Idas hakkasid esimesed tõusva päikese kiired paistma. Nad tabasid tapetu kustunud siima, keda nüüd truud käed viimasesse rüüisse mähkisid.

Mr. Nesbitt oli madrustele teatanud, mis vahepääl oli juhtunud ja mille soovitanud esialgselt saatusele aluda. Madrused jätustasid sosistades malailaste külas pambuskuuri all leitud laevatarbeasjadest ja juhtisid tüürimehe tähelepanu värsketele mustale plekile veetankidel. „Säääl seisaä nimi „Engellina“, Mr. Nesbitt, kuid see on mängisuguse taigäga kaetud, mis õige kõvaks näib muutunud; kui ägä see kõrvaldada, siis võiks nime jälle selgesti lugeda.“

Tüürimees muutus tähelepanelikuks. „Kas see sõnä oli sisse põletatud?“ küsis ta.

„Jah, — päräis selges kirjäs.“

*) Kerguelen — saarestik lõunapoolses India ookeanis, 7000 ruutklm., 150 elanikku.

„Hüva,“ noogutas Mr. Nesbitt, „ärge aga ainult niiid näidake, et seda üldse teate. Peame need kõri-
lõikajad muretumaks tegema.“

Ta õmbles oma tapetud kapteni iseoma käega pur-
jeriidesse ja sidus väikese, kivisõega täidetud koti selle
jalutsisse, siis kinnitas ta Mitchelliga laiba ühele plan-
gule, kuna meeskond laevapärasse kogunes.

Nagu tuulest pühitud kadusid nende ettevalmistuste
juures kõik kollanahad äkki laevalaelt ruumidesse. Võib
olla arvasid nad, et valgete jumalad neile hädahohtlikuks
võiksid muutuda, võib olla kartsid nad oma paganlikus
teadmatuses ka kardetavaid nõiasõnu, lihidalt, nad olid
kõik nägematuks muutunud veel enne, kui matusteitust
alustati.

See oli lühike ja liigutav. Madrused paljastasid
pääd ja lugesid meieisa ja Mr. Nesbitt lausus ainult
mõne lühikese sõna: „Sa olid meile lahkeks ja õiglaseks
juhiks, Lionel Vaughan, kavatsesid alati parimat ja täit-
sid seda oma jõu kohaselt. Mõistku Taevane Isa sinu
üle kohut, nagu sa ise kohut mõistsid, heldelt ja armu-
liselt. Aamen!“

Ja „aamen!“ kordasid madrused nagu ühest suust.

Õrnalt lasti plank kõite otsas vahutavate lainete
harjadeni alla libiseda ja siis võttis meri tapetu külma
keha oma hõlma, et ta oma sügavamasse põhja, ane-
moonide ja punaste korallide keskele igaveseks uneks
sängitada.

Laevalippu polnud võimalik poole vardasse lasta,
sest malailased olid selle ammugi juba kõrvaldanud ja
ära põletanud, et toimepandud röövimise päätmistaja
igaveseks ajaks hävitada.

Kui pärismaalased nägid, et valged laiali läksid,
lasti galionilt*) jooksuplank kõite abil alla ja värviti
laeva nimi „Elisabeth“ mustaks; samuti toimetati kõigi
plankude ja paatidega, mis laeva nime kandis. Kui
must värv juba oli kuivanud, ilmus nime kohale kroko-
dilli kohmakas kuju.

Nõnda oli ümbermoodustus väliselt korda saadetud
ja laevatöö jätkus endisel harilikul kombel. Mõlemad
ankrud kerkisid kettide kõlina saatel, laev hakkas lii-
kuma ja libises nagu kajak üle paiga, kus sügavas mere-
põhjas uinus ta tapetud juht. Aegamööda kadus met-
saga kaetud kallas silmapärit, uued väikesed saared
kerkisid vaatepiirile ja jäid sinetavale veteväljale peni-
kormapostidena üksildaselt maha.

Kapteni kajutis toimis Mr. Nesbitt kaartide ja mere-
sõiduaparaatide juures, millega radsha Karoldi midagi
pääle ei mõistnud hakata.

Meeskonnal polnud põhjust kaebamiseks, kuigi lae-
val logelevad malailased neid kogu töö üksinda lasid ära
teha. Igaiüks neist räbalatesse rüetatud, kiusakaalt hul-
guselst pidas end mingi radsha või muu võimukandja jä-
reltulijaks. Ükski neist ei tahtnud kättki liigutada.

Palo keetis oma seltsimeestele nende igapäevase
riisi ja valmistas valgetele hernesuppi soolaliinaga, aga

*) Galion — laeva ninna või pärasse kinnitatud
ilustused niikerdatud kujude näol.

rummi**) enam ei antud. Seda ja kapteni sherryt**)
lastid uued laevaperemehed ise endile hää maitsta.

„Niid peaksime peagi Sumatrasse jõudma,“ arvas
Richard, „ning siis vaja esimest võimalust põgenemi-
seks kasutada. Valaskalapiiugile ei lähe ma mingil tin-
gimisel, eriti veel, kuna see äraandlik mallailane ju
niikui ei midagi ei maksa.“

„Mina ka mitte,“ kinnitas Oskar. „Pigem hüppan
ma merre!“

„Kuulge, lapsed,“ sosistas Dick Poggins, sama
madrus, kes nii väga inimsõjaid oli kartnud, „kuulge,
lapsed, mud on üks plaan!“

Mõlemad noormehed jäid kuulutama. „Noh, Dick,
kraami aga siis välja!“

„Vaadake kord siia — kas tunnete seda?“

Ta piilus ettevaatlikult igasse külge, asetas end oma
jala turjaga vastu meeskonnaruumi ust ja õiendas oma
linase madrusesärgi alt ühe kireva lipu välja, mille ette-
vaatlikult laiali laotas. „Kas tunnete seda punast ringi,
lapsed? — Ma päästsin selle, kui need paganad kõik
lipud ära põletasid.“

„See on ju hädasignaali lipp,“ ütles Richard. „Kas
kavatsed seda masti tõmmata, kui meile mõni laev
vastu peaks tulema?“

„Sellega ässitan kollanahkadele inglase kaela,“ üt-
les ta tasakesi ja peitis väärtusliku riidetüki jälle oma
rinnae.

Selle jutuajamise tagajärjel oli valgete südamesse
uus lootusesäde tunginud, iseäranis aga veel siis, kui
Sumatrat ümbritseva väikeste, ilusate saarekete rön-
gani oli jõutud. Suuremal jaol neist polnud elanikke,
ainult harva võis neil mõnd malailaste küla silmitseda.
Seevastu ilmutasid aga nende kaldad tõepoolest suure-
pärasest ülendavat ilu. Sõidu kestes olid malailased lae-
vaninas asuva krokodilli kuju veel kord üle värvitud
ja arvasid niid end võraste pllkude eest küllalt ole-
vat kindlustanud. Seegipärast võtsid nad veel ettevaat-
tusabinõusid tarvitusele, mis ühendusepidamist maaga
tuntavalt pidid raskendama ja seepärast mõlemale noor-
mehele olid õige vastumeelt. Ühe Padangi sadama ees
asuva saare varjul mindi ankrule ja Karoldi sõitis suu-
res paadis ainult kahe omamaalase saatel linna, kuna
umbes kolmkümmend malailast laeva jäid valvama.

„Mis see siis peaks tähendama?“ sosistas Dick.

„Kui me siia ankrusse jääme — siis häd õöd loo-
tussädemeke!“

Muu osa meeskonnast ei mõelnudki kardetava põ-
genemise pääle, ainult mõlemad tiirimehed, Richard,
Oskar ja Dick Poggins tahtsid pigem laevalt lahkuda
kuju alustada teekonda jäämerre.

Õhtu jõudis kätte, esimesed tähed vilksatasid tae-
vavõlvil, sääl sõudsid mitu malailast paadi jälle laeva
juure tagasi. Karoldi kõneles raske keelega; ta oli
liig palju jõunud ja komistas iga sammu juures. „Kõik
on korras,“ hüüdis ta, „Lahou! muretseb meile kõik

*) Rum — suhkrupiirroost põletatud viin; 75%
alkoholi.

**) Sherry — magus Hispaania vein.

tagavarad siia, vaadid, pannid, toiduained, harpuunid*). Hei! Hei! — Asi läheb hästi!“

Richard ja Oskar vaatasid üksteisele ehmudes otsa.

Järgmisel päeval ilmus suur prau laeva juure ja tõi kaheksa kotti riisi kohale, kuna muist toiduainetest, nagu liha ja kuivikud, midagi polnud märgata. Teisel hommikul järgnes samasugune laadung, millele lisaks ainult mõned viinavaadid. Viimased veeretati otsekohe kapteni kajuti.

Uue hommiku saabumisega ilmusid ikaks praui kiivisütega. Niiid pidid valged rasket tööd tegema, kuna nende käskijad vaheldamisi linnas end lõbustamas käisid.

Sarnastele väljasõitule tulid nad igakord täiesti purjus tagasi.

„Niiid puuduvad veel valaskalapüügi abinõud ja riistad,“ sosistas Dick, „siis tõstame ankrud ja — purjetame minema.“

„Mina ei sõida ühes. Pigem suren ma!“ sosistas Oskar.

„Pst!“ katkestas teda Richard, „kas nägite eile hommikul väikest aurikut Inglise lipu all?“

„Süüst? See oli ühe sõjalaeva pargas*). Jumal teab, mida see siin otsib?“

„Hm, võib olla polegi see asi nii mõistatuslik. Sõjalaev asub vist uurimisreisil ja läkitab pargasi kümne kuni kaheksakümne mehega välja, et süüset saarestikku põhjalikult läbi uurida. Täna ilmus see aurik jälle üsna meie lähedusse.“

„Ning sa arvad, et me temaga ühendusse astuksime?“

„Vähemalt katset võiksime ikkagi teha. Küllap ma sulle märku annan, Dick!“

Madrus ruttas jälle oma söekorvide juure, kuna kõik malailased kajutis purjutasid.

Ühetooniline laul saatis raskete korvide ülesvinnamist. Inimesed ja kõik asjad olid peene musta tolmuga kaetud, kollisedes langesid sõed alla laevaruumi.

KOLMASKÜMNES ESIMENE PÄÄTÜKK.

Hädasignaali. Põgenemine „Krokodillide“.

Päike oli juba õhtule minemas. Täna oli töö lõpetatud. Ühe saarekese põsaste varjult libises silvakas, väike aurik lahtisesse vette ja lähenes „Krokodillide“ üsna lähedale. Üks paat lasti vette, mitu meest sõndsid selles kaldale ja hakkasid sääli midagi otsima, arvatavasti konnakarpe, kive või taimi. Nad vestlesid isekeskis õige elavalt Inglise keeles. Üks neist oli kokkupandava tooli ühes võtnud, istus sellele maha, asetas mingi mapi oma põlvedele ja hakkas joonistama. Eriti „Krokodill“ näis ta tähelepanu kõlvat, ta näitas mitu korda oma pliiatsiga selle sihhi. Võib olla hiiudis ta

pahaselt: Sääli on need kollanahad Euroopas ehitatud laeva ostnud ja kristlasi endale ametisse palganud! Mida ometi rikkus kõik teha suudab!

„Dick,“ sosistas Richard, „niiid on paras aeg.“

„Hüüva! — Aga kas sa ei näe seda kutsikat, seda Palot, sääli kambüüsi*) juures vedelevat? Ta on siia luurama pandud.“

„Siis pead ta silmapilgurks kõõki meelitama ja sääli kinni hoidma. Ulata mulle tankide taga lipp kätte!“ See sündis. Siis surus Dick käe silma pääle. „Damn it!*) Üks söekild on mulle silma lennanud! Hei, sina! Kas sul on tilgake sooja vett, Palo?“

„Võta küllma,“ vastas see tigidasti, „sooja läheb mul mujal vaja.“

Dicki vägev rusik haaras koka kraest kinni ja aetas ta nagu jõuetu lapse kambüüsi põrandale. „Soo, mosjõ, niiid asu oma teekatla juure ja ma ei niiliku enne sammugi paigalt, kuni sa mulle sooja vett mu silma jaoks pole annud!“

„Seda saame alles näha!“

Kollanahk sööstis nagu panter hüglatugeva meremehe kallale, kuid see tervitas nii häätatlikku tõukega ribide vahele, et ta oma täies pikkuses selili lauges. Dick Poggins tarvitas kohe juhust, langes kogu oma keharaskusega maaslamajale ja andis talle hää naha-täie peksta, mille eest malailane hammaste ja küünite abil ausasti piidid tasuda.“

„Hurraa!“ karjus Dick. „Üks hurraa Inglismaale!“

Nagu tuul oli Richard ülal takluses**); ta kiskus signaalilipu talali ja lehvitas sellega kõrgele õhus.

Joonistaja saare kaldal silmas teda. Ta lehvitas taskurätiga vastu.

Richard põimis oma jalad ümber masti ja hoidis mõtlemata käega lipu talali. Kes nende isikute hulgas meremees oli, pidi hädasignaali niiid ära tundma. See kõneles ju küllalt selget keelt: Oleme hädas, palume abi!

Niiid vaatasid kõik tema poole, ka madrused paadis.

See rõõmujuga voolas läbi noormehe soonte. Niiid oli kahtlemata pääsmistund lähedal.

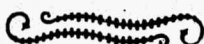
Aga samal hetkel ehmatas ta ka väga. Võitluse tuhnas olid Dick ja malailane kambüüsisist laevafaele veerenud. Kui Palo nägi, mis laevamastis sündis, pääsis ta huultil ere karjatus.

Samal vilkel tõstis inglase ta maast ülles ja käänas vägivaldselt ta näo teisele poole — aega küllalt Richardile lippu kokku kägruda ja osavasti Oskari kätte heita.

Ise jäi ta rahulikult masti istuma, kuna too mees-konnaruumi ukse vahele lipsas ja sääli välgukirrusel lipu peitis.

Kõik see sündis ühe silmapilgu jooksul.

(Järgneb.)

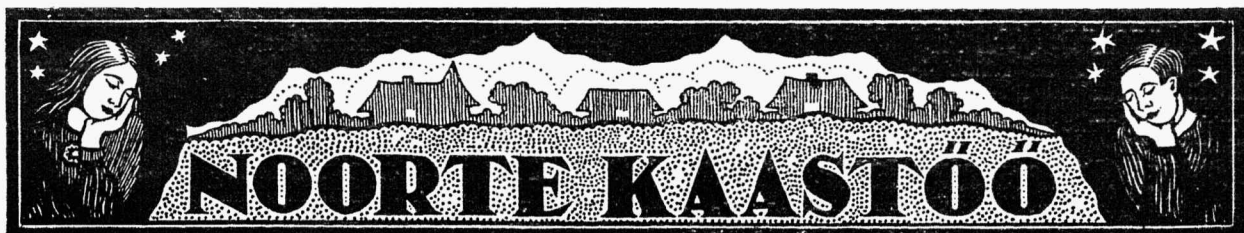
*) Harpuun — viskoda, millega valaskalu püütakse.

*) Pargas — suur laevapaat.

*) Kambüüs — laevaköök.

*) Neetud!

***) Taklus — laeva köiestik.

MIKS SÜGIS NUTAB.

Muinasjutt kolmes vaatuses.
Niina Sacharias.

Tegelased:

Aeg,
Kevad, } tema tüdred,
Suvi,
Sügis,
Talv. Aja öde,
Tuul,
Päike,
Lõunatuuleke,
Okasroos,
Härm,
1. pääsuke,
2. pääsuke,
Vari.

Tegevus sünnib: 1. vaatuses — Aja lossis. Öhurügis;
2. vaatuses — Maa pääl, öitsevas rohtlais; 3. vaatus —
Aja lossis nagu esimene vaatuski.

Esimene vaatus.

(Lossisaal. Troonil istub Aeg, tema kõrval Suvi ja Lõunatuuleke. Eemal kiitiruteleb Talv. Aja ees seisab Kevad.)

1. etteaste.

Kevad. Jah, isa, aeg on tulnud Suvele maa pääle minna, sääl ootavad teda kõik.

Aeg. Aga sina, Kevad, kas oled kõik ette valmistanud Suve tulekuks?

Kevad. Kõik, isa! Päästsin vallale kuumad päikesekiired, keda Talv vangis hoidis. Ja nemad soojendasid maa ja sulatasid jää, mis kattis jõgesid. Linnukesed tõin tagasi kaugeilt mailt. Sa näed, et pole mul nüüd enam lilli kaasas, ei kätes ega kuue küljes — ma käies katsin mendega kõik teed.

Aeg. Oled oma kohused kõik täitnud... Noh olgu, las Suvi lähed siis maa pääle röömuga. Ta tüdinenud lossis ootamast; ja ootab ju sääl maa pääl teda peigmees Okasroos... Imekauni vöö on Suvi talle kirjanud.

Lõunatuuleke. Ööd ja päevad tegi ta tööd. Ööl andsid valgust talle kuu kiired, ma aga noppisin talle kastehelmeid.

Suvi. Mul viimane nöelapiste tehtud.

Kevade. Isa, tuba mind ära: olen väsinud...

Aeg. Mine. (Kevad läheb.)

Suvi. Oo, olen õnnelik! Minna maa pääle kallimat nägema! (Ajale) Kuid enne lahkumist tahaksin küll kõiki veel jumalaga jätta.

Aeg. Ma lahkumiseks uhke peo korraldan. Lõunatuuleke, sa jätta siia oma kannel ja lenda targa nõia Päikese juure. Vii talle kutse peole. (Lõunatuuleke kaob.)

Svi. Ütle mulle, kallits vanaema ke Talv, kas röömustasid ka, kui läksid teele maa pääle?

Talv. Ma ju pole sina! Millest pidin röömu tundma?

Suvi. Kuidas?! Igast asjast! Kas kuuled, kuus mul süda õnnest tuksub?

Talv. Süda — on tühi asi. Sest temata, vaat nagu minul, on palju rahulikum elada.

Suvi. (Röömsas ärevuses raputab teda.) Sa mõtle ometi: ma näen sääl Okasroosi, oma peiu!

Tali. (Kurja kuulutades.) Kes teab, võib olla et mitte...

Suvi. Mis ütled sa! (haledasti) Miks ehmatad sa mind!

Aeg. Vaiki, öde! Kuus võid sa purustada lootusi nii heledaid! Ja sina, ära kuule teda, Suvi, ta on vana ja ei kaalu, mida räägib! (Sisse tormavad käraga Sügis ja Tuul. Sügis jookseb Aja juure.)

2. etteaste.

Aeg. Aa, sääl ta on, keelm Sügis! Noh, mis sa teinud, millega sa aega viitnud?

Sügis. Mina? Ma ühes lehtedega tantsus keerlesin ja Tuulega ma võidu jooksin. Tead ka, et tema minust ainult kolme sammu võrra ette jõudis!

Tuul. Kümme, minu käskijanna.

Sügis. Kolm, ütlen!

Tuul. Ei, kümme!

Sügis. Ära räägi! Ma ju lugesin!

Tuul. Ma aga tean ka!

Sügis. Kolm sammu mina...

Aeg. (Kõnet katkestades.) Noh aitab vaidlemisest, Sügis, kuus ikka jõud nüüd Tuulega sa võistelda!

Sügis. Ütle, isa, miks sa saatsid Lõunatuulekese Päikse juure?

Tuul. Ta tuli meile tee pääl vastu.

Aeg. Päikese juure lendas ta, et peole ta kut-suda.

Sügis. Peole? Vaat' sest saab löbu! Kuid milks sa peo korraldad?

Suvi. (Röömsasti.) Kevade on tagasi, kas kuuled, Sügis!

Sügis. Noh, mis siis?

Suvi. Ja mina lähen maa pääle (Vahe.)

Sügis. Tema? Suvi? Maa pääle? (Tuukalt, äkki.) Aga millal siis mina? Ka mina tahan maa pääle! Ma olen tüdinenud sellest lossist, neist mängudest ja ajaviidetest! Ka mina tahan maa pääle!

Aeg. Ka sina lähed, kuid selleks sul veel vara!

Sügis. (Tuukalt.) Mispärast?

Aeg. Su kord on Suve jänel, mitte pärast Kevadet.

Sügis. (Meelitledes Suvele.) Kuid ikas ei võiks ma Suvega siis vahetada?

Suvi. Ei, Sügis, ma tahan pea näha oma armsamat, ta ootab mind!

Sügis. See pole ilus, Suvi! Sa mind ei armasta!

Aeg. Sa nõud võimatut, oo laps!

Sügis. Kuid milks see võimatu, oo ütle?

Aeg. Looduse säädus käseb seda!

Sügis. Kas seda ei saaks muuta?!

Aeg. Sa itaigi oh ära julge seda mõteldagi! (Lõunatuuleke tuleb joostes.)

3. etteaste.

Lõunatuuleke. Tark nõutaja Päike ütles mulle, et tema tuleb õige pea.

Suvi. Isa, ma ammu juba tahtsin sinult küsida, missugused sa mulle niided maa pääle kaasa annad; kuid ütles mulle itasa, tasa nii, et seda keegi siin ei kuuleks.

Sügis (Tuulele, astudes kõrvale). Ah, Tuul, kui kahju sest, et minu aeg veel tulnud pole!

Tuul. Noh kas mul siis kahju pole? Ka mina tahan maa pääle! Kui tore on säääl kihutada üle põllu, metsi mihisema panna, ja pööraselt end keerutades, lauldes täiest väest ja võimust, purustada kõike, mis tee pääl ette juhtub ja...

Sügis (Tuule kõne sekka). Küllalt! Sa, Tuul, muist pole saanud aru.

Tuul. Ei saanud ma suist aru, minu käskijanna.

Sügis. Ei, Tuul. Ma hävitada küll ei taha midagi, ma vastupidi tahan, et kõik säääl kiiremini kasvaks, valmiks, küpseks.

Tuul. Siis palu isa, et tema lubaks sind maa pääle enne Suve!

Sügis. Püüan seda. Tal raske milleski mul ära ütelda. (Päike).

4. etteaste.

Aeg. Tere tulemast, Päike. Täna sind, et tulid. Päike. Mulle ütles Lõunatuuleke, et sina saadad Suve maa pääle?

Aeg. Tema aeg on kätte jõudnud.

Suvi. Tark Päike, olen õnnelik, nii õnnelik, et sinna lähen, sest säääl mind ootab Okasroos!

Aeg. Ta temast aina unistab.

Päike. Kas nägid sa peigmeest?

Suvi. Ühtki ainsat korda, kuid teda armastan ma juba.

Päike. Ma olen oma eluajal palju roose näinud.

Suvi. Kas nägid teda? Räägi siis ometi, missugused tal silmad, kas hääl tal kaunis ja kas ta mind ka tõesti ootab!

Päike. Kogu aeg. (Aeg, Päike ja Suvi astuvad kõrvale).

Tuul (Sügiselle). Asiata sa kurdad, sest kes teab, ehk sul läheb siiski korda maa pääle pääseda.

Sügis. Sul õigus: ei maksa ette kurvastada! (jookseb Päikese juure) Päike!

Päike. Tere, Sügis. Kus olid?

Sügis. Siin, kuid sa mind ei pannud tähele.

Päike. Noh, kas ikka lõbus sinu meel?

Sügis. Harjunud viisil lendlen lossi saates, mängin tähtedega ja sagedasti vaidlen Tuulega (naerab; vaatab kaugusse). Vaat, säääl kogunebki meie küllalisi.

Aeg. Lõunatuuleke, sa palu küllalised sinisaali (Kevad tuleb).

5. etteaste.

Sügis. Ökene, tere! Kui kahvatanud oled!

Kevade. Ma olen väsinud. Alles hiljuti ma jõudsin maa päält tagasi.

Sügis. Jutusta, kas säääl on sama hää kui meie juures Ohuriigis? Tuul, ka sina tule juttu kuulma (Kevad, Tuul ja Sügis lähevad ära).

6. etteaste.

1. pääsuke. (Suve juure joostes.) Suvi! Armas! (Talv hiilib salaja lähemale).

Suvi. Pääsuke, mis sõnumeid sa tood?

1. pääsuke. Ma tulen Okasroosilt.

Suvi. Ta ootab mind?

1. pääsuke. Oo, kuidas! Ta üksisilmi vaatab kaugusse, et näha, kas sa ligined! tema'p ju saatis mind, mu seltsiline aga jäi tema juure.

Suvi (unistades). Ma olen korra Lõunatuulekesele kuulnud, et maa pääl kõik nii imeilus on! (Kuuldub muusikat). Pidu lossis on müid alanud... Tea, pääsuke, et samasugust pidu pühitsen ma oma südames!

1. pääsuke. See pole tõesti imeks panna, sest oled õnnelik.

7. etteaste.

Talv. Önn! Ühtki õnne pole olemas! Ma praegu kuulasin te juttu päält ja ütlen, et vaevalt kunagi teist rumalamaid olevusi olen näinud! Önn! Kas keegi kuulnud lapsikumat sõna?! He, he, he! Önn — he, he, he! (Ilmuvad Sügis ja Tuul. Sügis mõtteis, puutub Talvega kokku).

Sügis. Ah, vanaema Talv, oo anna andeks, ma sind ei pannud tähele.

Talv. Mind keegi tähele ei pane (kõrvale), kuni aeg mul tulnud.

Sügis. Pole ime, istud terve aeg säääl nurgas, su häälteki pole kuulda.

Talv. Küllap paigal istuda on ikka parem, kui tumber joosta, hulu kombel nagu sina.

Sügis (Tuulele). Jäh isegi, kui tahaksin, ei mina võiks. (Talvele) Ütle, armas Talv, kas oled olnud alati nii vana ja nii küürus?

Talv. Häbitu, sa julged mu'ga nõnda rääkida! Sa tead hästi, et ma pole kunagi noor olnud — oled häbematu! (raputab talle lumeräätsakaid näkku).

Sügis. Oh, vanaema Talv külvab tänavu lund nii vara, kuid ega's ma meid helbeid kardad! (Härm tuleb salasammul). Härm, sina siin? Mispärast?! Ära! Sa tead ju küll, et ma su lähedust ei salli!

Härm. Ma sind tülitama pole tulnud, ma Talve juures pean viibima.

Talv. Lähme, kallis Härm, siit ära, teistest kaugemale. (Lähevad ära.)

Sügis. Lehed, siia minu juure, mingem lõbus-tama külalisi! (Lehed tulevad joostes, tantsivad).

Päike. Näita, Suvi, meile, missuguse sa kingi valmistasid peigmehele! (Suvi näitab vööd. Näiteseina taga laulab koor „Suve jumalagajätmine”. Peale Aja ja Sügise kaovad kõik aegamööda lavalt laulu kestel).

(Järgneb.)

Trükivea õiendus.

„Vikerkaares“ nr. 18 loe lhk. 290 alt teine rida Pasteuri instituudi kohta käivas seletuses: kaitserõu-
ged, mitte kaitseingel.

Järgmine „Vikerkaar“ nr. 20 ilmub

Emadepäeva

numbrina üleilmlise emadepäeva puful,
mis pühitsetakse 17. skp.

PISUT PÄÄMURDMIST.

Pythagorase vastus.

Keegi küsis Pythagoraselt*): „Palju kell praegu näitab?“ Pythagoras vastas: „Õõpäeva lõpuni on jäänud veel kaks korda kaks kolmandikku sellest, mis õõpäeva algusest on möödunud!“ Mis oli kell?

I. Kg.

*) Pythagoras, kuulus Greeka matemaatik, elas umbes 600 a. enne Krist. s.